

नरोत्तम !” । पुस्तक उवाच “पूर्वोत्तरे तु दिग्भागे वि-
खेत् वास्तुमनोहरं । भद्रकार्त्तौ नृपगृहं चित्रवस्त्र-
रुक्मिणम् । भद्रकार्त्तौ पटे कृत्वा तत्र सम्पूजयेद् द्विजम् ।”
भद्रचतुष्टयव्रतं भविष्यपुराणं “शृणु राजसूयर्हितो भद्राणां
विकारं परम् । कथयिष्ये न कथितं यन्मया कस्यचित्
पुरा । शुक्ला मागर्गिरस्यादौ चतुर्लक्षयि वराः ।
द्वितीया च तृतीया च चतुर्थी पञ्चमी तथा । एकभक्ता-
ग्नस्तुष्टेत् प्रतिपदि जितेन्द्रियः । प्रभाते तु द्विती-
यायां कृत्वा यत् करणीयकम् । प्रहरे वै रुमधिके गते
ज्ञानं समाचरेत् । सृष्टोमयं तु संवत्स मन्त्रैर्भविष्य-
वर्णः । “ज्ञात्वा चैव ततो नाम द्वितीयादौ चतुर्दिने ।
नमः कृष्णाव्युताकन हृषीकेशेति च क्रमात् । चतुर्दिने
द्वितीयादिदेवकभ्यर्चयेद् व्रती । प्रहसेऽङ्गि कृता पूजा
पादयोदक्रपाणिनः । नाभिपूजा द्वितीयेऽङ्गि कर्त्तव्या
विधिवद्भरैः । पुरदिपस्तोत्रेऽङ्गि पूजां वक्षसि विन्यसेत् ।
चतुर्थेऽङ्गि जगद्धातुः पूजां शिरसि विन्यसेत्” इत्यादि ।
भद्राव्रततीयाव्रतं पञ्चपुराणं “कार्त्तिकदि तृतीयायां प्राप्य गो-
मूत्रयावकम् । नक्तञ्चरेदं दमेकं तदन्ते गोप्रदो भवेत् ।
गौरीलोके वसेत् कल्पं ततो राजा भवेद्विह । एतद्
भद्राव्रतं नाम सर्वकल्याणकारकम्” ।

भद्राष्टमशीव्रतं भविष्यपुराणं “शुक्लपक्षे तु सप्तम्यां गच्छत् स-
वित्तर्भवेत् । अदा प्राप्यमन्त्रेण सदा तां भद्रतां व्रजेत् ।
सवित्तनक्षत्रं हस्ता । “चतुर्थ्यामेकभक्तान् पञ्चम्यां नक्त-
मादिशेत् । षष्ठ्यामयाचितं प्रोक्तं सप्तमासकतः परम्” ।
“अनेन विधिना यस्तु कुर्व्याद्वै भद्रपूजनीम् । भद्रा
ददाति सप्तम्यां भद्रं तस्य व्रतं भवेत् । तस्य भद्राः सर्व
एव गच्छन्ति ज्ञातयः सदा । तदंशकः फलं तस्यां वि-
धिना केन दीयते । व्योमभद्रमिति प्रोक्तं देवचिह्नं
वनोरमम् । शालिपिष्टमयं प्रोक्तं चतुःकोणं वनो-
रमम् । गव्येन सर्पिषा युक्तं खण्डशर्करयान्वितम् ।
चतुर्जातकचूर्णेन द्वाद्याभिश्च विशेषतः” ।

भवानीतृतीयाव्रतं इन्द्रपुराणं “बालेपनक्षत्रे यः कुर्व्यात् तृतीयायां
शिवाक्ये । समान्ते धेनुदो याति भवानीव्रतमित्युत ।
भवानीव्रतं विष्णुपुराणं “पौर्णमास्यामवावस्थां वर्षमेकमतन्द्रता ।
सप्तवासरता नारी नरो वा द्विकसप्तमाः । । वप्रान्ते
सर्वगन्धाणां प्रतिमाञ्च निवेदयेत् । सा भवान्यास्तु सा-
युज्यं साहस्यं वाच व्रजता । लभते नाम सन्देहः
मत्तं सत्यं सुनीवराः !”

माद्रूपद्वयं महाभारते “प्रौढपादन्तु यो मासमेकाहारो
भवेत्तरः । धनाढ्यस्तीतमस्तुल्यमैश्वर्यं प्रतिपद्यते । राज-
स्यस्य यत्तस्य फलं दशगुणं लभेत्” ।

भाद्रव्रतं पञ्चपुराणं “सप्तम्यां नक्तभुक् दद्यात्समानं गां स-
काक्षनाम् । सूर्यलोकमवाप्नोति भाद्रव्रतमिदं कृतम्” ।
भास्करव्रतं कालिकापुराणं “कृतोपवासः षष्ठ्यान्तु सप्तम्यां यस्तु
मानवः । करोति विधितः प्राज्ञं भास्करः प्रीयतामिति ।
सर्वरोगविनिर्मुक्तः स्वर्गलोकमवाप्नुयात्” ।

भीमहादशीव्रतं पञ्चपुराणं “यद्यष्टम्यां चतुर्दशीयां द्वादशीष्वथ
भारत ! । अन्येष्वपि दिनेषु न शक्तस्त्वस्युपोषितम् ।
ततः पुण्याभिमां भैमी सर्वपापप्रणाशनीम् । उपोष्य
विधिवानेन गच्छ दिव्योः परं पदम् । मावसासस्य
दशमी यदा शुक्ला भवेत्तदा । एतेनाभ्यञ्जनं कृत्वा
तिलैः स्नानं समाचरेत् । तथैव विष्णुसम्यर्च्यं नमो
नारायणेति व” इत्यादि । “शृणु राजन् ! प्रवक्ष्यामि
व्रतानामुत्तमं व्रतम् । याह्युपोष्य न दुःखानां भाजनं
भजते जनः । मावसासे सिते पक्षे द्वादशी पावनी
कृता । तस्यां जगद्देवस्य उपोष्य दुःखभागं भवेत्” ।
“भीमाख्या द्वादशी चेति जतकत्या नरा वतः । एषा
पुलस्त्यहनिना कथिता कुरुनन्दन ! । यच्चैनां कथितां
यत्नात् कुर्व्याद्वा भक्तिभावतः । सर्वपापविनिर्मुक्तो
विष्णुलोके भवति । दरिद्रेष्यापि वा पार्थ ! वित्त-
शठ्त्रं विजयेत् । विष्णुभक्तेन कर्त्तव्या संसारभय-
भीरुणा । भीमेन या किल पुरा सप्तुपोषितत्वाद्वात्सौ
गच्छत्स्विरसुभीतववारिधारा । तां द्वादशीं त्रिदश-
वेद्यसुखां करेद् यः कस्यक् वनाचरति याति स विष्णु-
लोकम्” ।

भीमव्रतं पञ्चपुराणं “साकोपवाणी यो दद्याद्देव विप्राय श्री-
भनाम् । सर्वदुष्टपदं याति भीमव्रतमिदं कृतम्” ।

भीमपञ्चव्रतं नारदपुराणं “प्रवक्ष्यामि महापुण्यं व्रतं व्रत-
वतां वर ! । भीमेष्वैतद्यतः प्राप्तं व्रतं पञ्चदिनात्मकम् ।
सकाशाहासदेवस्य तेनोक्तं भीमपञ्चकम् । व्रतस्यास्य
शुणान्वक्तुं कः शक्तः केशवादते । व्रतचैतन्महापुण्यं
महापातकनाशनम् । कृतो नरैः प्रयत्नेन कर्त्तव्यं भीम-
पञ्चकम् । कार्त्तिकस्यामले पक्षे ज्ञात्वा कस्यव्यव्रतः ।
एकादश्यान्तु गृहीयाद् व्रतं पञ्चदिनात्मकम् । प्रातः
ज्ञात्वा विधानेन कथ्याङ्गे च तथा व्रती । नद्यां निर्भर-
गते वा समान्तरं गोमदम् । यद्विहीति तैः कस्यक्